

Tüzelés és lelkiismeret

Eljött az ősz, a hideg reggelek és a sárga lombok ideje, és bár elhúzódott a nyárutó, újra fellobbant a tűz a kazánokban és a kályhákban, és fellobbant vele együtt az ezzel kapcsolatos, immár országos vita is.

Óslakosok és kiköltözők között talán nincs is megosztóbb kérdés a fűtésnél, hiszen ki-ki mást gondol arról, mi az, ami megengedhető egy lakóközösségben, és mi az, ami nem. Egy kulturáltan füstölő kémény például senkinek sem fáj, de egy szürkén-feketén gomolygó, vegyszerszagú füstforrás azonban – a következmények súlyosságának ismeretében – könnyen túlléphet az együttélés iratlan szabályain, amit már lehetetlen közönyösen annyiban hagyni, és ami ellen fel kell szólalnunk mindannyiunk érdekében akkor is, ha ellenállásba ütközünk.

Ismerjük be, a közös felelősség senkinek sem kedves teher. Ilyenkor előszeretettel vesszük elő az „egyéni szabadság” érvét, hogy megvádoljunk bárkit, amiért abban illetéktelenül korlátozni próbál minket. „Magánügy!”, „Mi köze hozzá?!” , „Milyen alapon szól bele?!” – mondjuk felháborodva.

Ez egy vitathatatlanul érvényes igazság, sok jó és rossz oldala van, de egy demokráciában el kell fogadjuk: a magánügy az magánügy. Csakhogy a kéményes fűtés valójában egy percig sem magánügy, ugyanis az éltető levegő mindenkié, és súlyos erkölcsi kötelességünk azt a lehetőségünk szerinti legkisebb mértékben károsítani mások számára.

Noha elsőre mindenki ellenállással vagy durvasággal reagál, ha kritika éri a tüzelési szokásait, a tapasztalat szerint a legtöbben belátóak és készek a változtatásra, amikor meghallgatják és megértik a valódi, súlyos érveket. Sok ember hajlamos önmagáról lemondani, magyar szokás, de

olyan ember nincs, aki szándékosan károsítani akarná ismeretlen vagy ismerős családok és gyerekek egészségét, ha ez tőle is függ. Az igazság az, hogy igen, függ. Itt az idő, fel kell ismerni: a régi nemtörődöm gyakorlat veszélyes és idejétmúlt, a levegővel, vízzel, környezettel és fűtőanyaggal ma már mindenkinek felelősen gazdálkodnia kell.

Nézzük tehát a tényeket, amit ha figyelembe veszünk, jó lelkiismerettel és kevés veszéllyel melegedhetünk otthonainkban.

1. Nincs jobb tulajdonságú házi tüzelőanyag a száraz keményfánál.

Ilyen a bükk, a tölgy (cser-tölgy), az akác és a gyertyán. A puhafák nem alkalmasak tüzelésre, így például a fenyőfajták a magas gyantatartalmuk miatt, vagy a gyümölcsfák, melyeknek alacsony a fűtőértékük, ezen kívül elkормozzák a tüzelőberendezést és a kéményt. Ellenben ha száraz keményfával fűtünk, a kéményünk alig füstöl.

2. A tűzifa szárazsága per-döntő.

A nedves fa igazán drága fűtőanyag, mert kétszer annyi kellhet belőle, mint a szárazból, szén-monoxid-veszélyes, rossz szagú és kormoz is – vagyis gazdaságtalan és környezetkárosító. Mivel száraz tűzifát ritkán kapunk a kereskedelemben, ezért előre kell gondolkozzunk legalább egy évvel a beszerzéskor. A fát felhasználva, jól szellőző és esőtől védett helyen érdemes tárolni, így egy nyáron át tárolva is jelentős javulást érhetünk el a szárazság terén, vagyis tovább fűthetünk ugyanannyi fával. A hasogatást ma már villámgyors, automata gépek végzik a fatelepeken, érdemes megfontolni a hasított fa vásárlását. A fabrikett és pellet ideális fűtőeszköz, de árban nem versenyezhetnek a hagyományos fával.

3. A széntüzelés rossz szagú és kockázatos.

A szén égetése során a fokozott CO₂ képződés mellett jelentős mennyiségű kén-dioxid és nitrogén-oxidok jutnak a levegőbe, amelyek nemcsak a pusztító savas esők okozói, hanem kénsavvá és salétomsavvá alakulva és belélegezve súlyosan károsítanak minden élő szervezetet. Mivel a lakossági tüzelőberendezések nincsenek ellátva megfelelő füstgáz-tisztítóval, a széntüzelés a közvetlen környezetre és a levegő minőségére gyakorolt pusztító ereje messze meghaladja az erőművek arányos károsanyag-kibocsátását. Különösen a hazai kitermelésű tözege barnaszén és lignit jelent veszélyt. Mivel nem tilos megvásárolni, mindenkinek a saját lelkiismerete bánja, ha ezt választja. Az olcsó szén sűrű és bűdös füstje jól felismerhető.

4. Az igazi erkölcsi kihívás azonban a műanyagok tűzbe kerülésének minden áron való megakadályozása.

A műanyagok kiváló tulajdonságaik révén befészkeltek magukat életünk minden zugába. De amilyen jól használhatóak az élettartamuk alatt, éppannyira veszélyesek hulladék formában. Egyrészt, mert több évszázad kell a lebomlásukhoz. Másrészt, mert elégetve rendkívül mérgező, alattomos hatású vegyszerek sokasága szabadul fel belőlük.

A műanyagok ott vannak minden festékben és ragasztóanyagban, színes, fényes felületű papírban, palackban, flakonban, fóliában, hungarocellben, csomagolásban, a legtöbb textilben, a gumifélékben.

Aki bútort, ruhát és paplant, ragasztva préselt osb-lapot, festékes ajtót-ablakkeretet tüzel, az is műanyagot éget. Aki azonban tudatosan tüzel el műanyagtartalmú szemetet, az az egyik leg-súlyosabb büntettet követi el a környezete ellen, amire semmiféle mentség nincs.

Magyarországon a hulladékok nyílt téri vagy háztartási égetése

több mint 15 éve jogszabályilag tilos, és ez nem véletlen: évente 13 ezer magyar ember hal meg légszennyezés következtében, amivel lakosságunk arányában Kína után

a 2. helyen állunk a világban. Ilyen rengeteget számít a tájékozatlanság! Bizom benne, hogy ezzel a kis írással is közelebb kerültünk a megértéshez, és ahhoz, hogy sze-

retett Verócénkről örökre eltűnjön a felelőtlenül égetett műanyag ma még naponta érzékelhető, fajtogató füstje.

Zsombor Balázs (Civil Verőce)

Apu, megfulladok – az avarégetésről

„Régen is így csinálták.” „Költözz máshova, ha nem tetszik.” „Mégis, hova tüntessem a kerti szemetet?” „Miért nem szólsz rájuk személyesen?” „A kártevők miatt nincs más megoldás.” „Városi hiszti.” „Nehogy már ne lehessen szalonnát sütni vagy befűteni.” Majd jön a lényeg: „unalmas a téma, nagyon ráérhetsz.”

Hetente teszi ki valaki az interre – olykor higgadtan, néha indulatosan –, hogy szeretne egészséges, tiszta levegőn élni, ha már egyszer az ország egyik legszebb táján lakik. Aztán máris megszűnnek a fenti hozzászólások is arról, miért „irreális” ez az elvárás.

Csak hogy van egy bökkendő. A valóság nem vesz tudomást arról, mi zajlik a Facebookon. A valóságot nem érdeklik az önbizalom ihlette kommentek. A betegségek ugyanis nem aszerint válogatnak az emberek között, hogy egy adott település Facebook-csoportjában a füstpártiak vagy a füstellenesek vannak-e többségben.

Magasról tesz a rák arra, hogy Verócén régen is elégették a leveleket. Tesz arra is, hogy vannak, akik bizonyos gombafajták elpusztításával indokolják a magyarázhatatlant. Egyetlen infarktus sem fog elmaradni, csak mert mondjuk x.y. „hőbörgő” elköltözik máshova. De egyetlen agyvérzéssel sem lesz kevesebb, akárhányan is próbálják poénokkal elűtni a helyzet komolyságát, vagy

hivatkoznak esetleg a diófalevelek komposztálhatatlanságára.

Két hete a lányom krákolva menekült be a házba. Apu, megfulladok. Nem, nem azért, mert valaki szalonnát süttött a környéken. Pár napra rá még maszkban sem lehetett kimenni az utcára, olyan mérhetetlen bűz lepte el a környéket. Nem, nem azért, mert valaki száraz fával befűtött a kazánba.

A minap megdöbbenő élmény volt egy szimpatikus házaspárt hallgatni arról, hogy szinte az idegösszeomlás szélén állnak, mert belefáradtak abba, hogy naponta kell megértetniük egy éppen aktuális gazégetővel, hogy az illető mások életével játszik. Többek között a saját gyerekei életével.

Nyilvánvaló, hogy nem a száraz gallyak, ágak elégetése okozza a gondot, és még csak nem is a tűzifával való begyűjtés szűrja a szemét bárkinek is. Hanem az avar és persze a műanyag meggyűjtása.

A levélegetéssel nem az a baj, hogy bűdös. Nem is esztétikai a probléma. Még csak nem is a kitergetett ruhák vagy a nyitott ablakok miatt kellene elsősorban hanyagolni. Hanem az emberi életek miatt.

Tisztázni kell valamit. A szállóporból összeálló füst nem egy ártalmatlan látvány, mint a mondjuk a szivárvány, hanem súlyosan mérgező, toxikus anyag, amely belelegezve a véráramba kerül. Ott pedig nem vitaminként funkció-

nál, hanem csak Magyarországon évente több mint tízezer ember korai haláláért felel. Még egyszer: évente több ezer emberről van szó! Nem poloskákról, nem gombákról, nem egyéb kártevőkről, hanem emberekről. (Forrás: WHO). Viszont ez azt is jelenti, hogy egy átlagos magyar, azaz egy átlagos verőcei 1-2 évvel él rövidebb ideig, mint élne tiszta levegőjű környezetben. Vajon van-e értelmesebb dolog ma 2018 Magyarországon, mint a levegő minősége miatt évekkorábban meghalni? Nem hiszem, hogy bármilyen mértékű egészségügyi kockázatot is megérne három talicska növény felgyűjtása.

Ha csupán egy valaki dönt úgy ennek a cikknek az elolvasása után, hogy inkább a természetre bízta a lehulló leveleket, nem pedig a gyufára (komposztálás: egy köbméter gazból tavaszra néhány vödör humusz lesz), már megérte megírni. És köszönöm mindannyiunk nevében.

Ha pedig lesznek, akik továbbra is kitartanak amellett, hogy márpedig nincs más megoldás, csak a fél falu telefüstölése vizes levélkupacok, műanyag, gumi és még ki tudja, mi minden szemét felgyűjtésével, én akkor sem adom fel. Legfeljebb tovább fog tartani. Jól is néznénk ki, ha a tiszta levegő és az emberi élet kompromisszum tárgya lenne.

Réti József

Új közlekedési tábla

Forgalmirend-változás történt a Hunyadi utca és a Maros utca sarkánál, egy „elsőbbségadás kötelező” tábla került kihelyezésre. Kérjük a járművezetőket, hogy a megváltozott forgalmi rend szerint, fokozott figyelemmel közlekedjenek!

